

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.

Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér aora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Földes Ede

könyvkerekedéese

Bethlen-utca 2. sz. alatt,

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Plósz Sándor igazságügyi miniszter a munkánál.

Szakminiszterek rendszeresen csendes munkát szoktak végezni és csak kivételesen beszélnek róla sokat. Üdvös munka nehezen sikerül hangos lármá mellett s ha mégis ez kíséri a munkát, biztosak lehetünk, hogy valami nincs rendben. Ezért igen jótékony benyomást gyakorol, hogy az igazságügyi miniszter legújabb nyilatkozatát oly tartózkodó hangon, bizonyos mértékben a szordinálval tette. A terjedelmes beszédben, dacára annak, hogy az elég tartalmas, sehol sem ütözkönni erősebb akcentusba, vagy frázisba, melynél arról kellene töprengeni, hogy ugyan mit akar mondani. Sőt inkább úgy olvasódik ez a beszéd, mint valami fesztelesen társalgás jó barátok között. És Plósz miniszter tényleg jó barátok közt volt Rigyczán, mert választói voltak azok, kik ő reá bízták képviselőtöket az országgyűlésen s ezzel legnagyobb bizalmuk bizonyítékát adták.

A mi a maga czíczomatlan egyszerűségében szép beszéd tartalmát illeti, túlzás nélkül mondhatjuk, hogy felér egy igazságügyi programmal s megérdemli az egész ország figyelmét. Ha már a rómaiaknál a justitia regnorum fundamentum volt, napjainkban bizvást elmondhatjuk, hogy modern állam jó igazságszolgáltatás nélkül el sem képzelhető. Pedig nálunk az eddigi nagy erőfeszítések dacára még igen sok a pótolni való, mert sok mindenben igen hátramaradtunk. Ezért köszönettel tartozunk az igazságügyi miniszternek, amiért felrehozta a függőnyt, mely munkáját takarta és bepillantást engedett. Nem akarjuk ismét felsorolni azokat a kodifikatori munkákat, melyekről Plósz miniszter beszélt, hanem csak annak konstatálására szorítokozunk, hogy a czélok melyeket ama munkálatok elérni szándekoznak, kell hogy mindenki beleegyezésével találkozzanak. A perek elintézése gyorsabb, alaposabb és olcsóbb legyen, az igazságszolgáltatás legyen a kiséberre nézve könnyebben hozzáférhető! A telekkönyvi viszonyok ez idő szerint idegen törvény szerint vannak rendezve. Hogy hogyan? erről jobb nem beszélni. Az igazságügyi miniszter kilátásba helyezi egy

magyar törvény alkotását, mely egyszerűsíti a telekkönyveket és megállapítja az ingatlan birtokra vonatkozó jogokat. A birtokrendezésnek gyorsabbnak, olcsóbbnak és igazságosabbnak kell lenni és az ingatlan birtokot abban az irányban is védeni kell, hogy csekély adósságokért potom áron elárverezhetők ne legyenek a kisgazdaságok. A kereskedelmi törvény revízióját is szükségesnek mondja a miniszter. És ez könnyen érthető. A kereskedelmi formák oly gyors változásoknak vannak alávetve, hogy a törvényhozásnak nem kis fáradságába kerül, hogy azokkal lépést tartson.

Nem akarjuk a beszédet reprodukálni, hanem csak annak egyes részeit különösen kiemelni. Ez azonban, kivált a jelen pillanatban nagyon hiányosan történt volna, ha nem utalnánk arra is, hogy az igazságügyi miniszter nyomtatékosan hangsúlyozta a kormányának azt a kötelességét, hogy minden kereseti ág érdekeit egyenlő módon köteles védeni s e tekintetben a kabinnet minden tagjának szolidaritását jelentette ki.

A kormány a gazdasági pártok viszálya felett áll, és az a körülmény hogy az igazságügyi miniszter ajkai által ezt újfént urbi et orbi hirdette, annak a jeikepe, hogy ez az álláspont igazságon és méltányosságon alapul.

SZEMLE.

Apponyi meghívója a képviselőkhöz. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke átiratot intézett az összes politikai pártklubokhoz, a mely átiratban felkéri a pártok képviselőtagjait, hogy október 7-én délután jelenjenek meg az új országgházban a képviselőház üléstermének és helyiségének megtekintésére. Ugyanekkor több, a képviselőház ügyvitelét érintő dolgokat beszélnek meg és a háznagy hivatal közvevitésével kijelölik a képviselők helyeit. Már ma is igen sok képviselő jart az új országgházban, hogy helyöket kijelöljék, de a háznagy rendelkezése értelmében ezt senkiük sem engedték meg.

Főispáni beiktatás. Szombaton iktatták be Dicsőszentmártonban báró Kemény Ákóst, a vármegye új főispánját. Az új főispán beköszöntőjét tetszéssel fogad-

tak. A vármegye Sándor János volt főispánt, a ki most Marostorda vármegyébe kormánybiztosként megy, szintén nagyban ünnepelte. A megyegyűlés elhatározta, hogy távozó főispánjának jegyzőkönyvi köszönetet mond és mindket alispán arcükpet megfesteti. Delben ebéd volt, a melyen több lelkes pohárköszöntőt mondottak.

A nemzetiségi törvény módosítása. Pozsony-megye kevényéhez újabbán Hódmezővásárhely törvényhatósága csatlakozott. A törvényhatóságtól ma a képviselőházhöz kérvény érkezett, melyben a nemzetiségi törvény módosítását kéri.

Szterényi József, a kereskedelmi miniszteriumban miniszteri tanácsos, fegyelmi vizsgálatot kért önmaga, ellen azon támadások következtében, melyekkel őt Györfy Gyula orsz. képviselő nyíltan illette. A vizsgálat a fegyelmi ügyben befejezést nyert. A miniszterium fegyelmi bizottsága egyhangulag felmentette Szterényit az ellene emelt vádak alól; a kereskedelmi miniszter pedig jóváhagyta a határozatot. Nagyon örvendünk, hogy a magyar ipar kiváló szakferfiának sikerült a panamázi intrikák halóiból kimenekedni s újból egész nagy szaktudásával és buzgóságával állhat a hazai ipar szolgálatában.

Beszámoló.

Marosujvár, 1902. szept. 30.

A multkor egy kedves asszonyirótól, Szikrától olvastam egy érdekes rajzot, hol a többek közt azt mondja, hogy: „Alig van keserveesebb érzés, mint ha közönynyel találkozunk ott, ahol lelkesedünk.”

Ezt elmondhatják a mi műkedvelőink is néha, és el is mondják. És hogy mindezek dacára is szívesen ragaszkodnak kitűzött pozíciójukhoz, ez csak az ő ambíciójukat dicséri. Hogy nem lankadnak, hanem kitartással buzgólnak és lelkesedésükkel egymást biztatják; hogy minden rendelkezésükre álló tehetségükkel elismerést vívjának ki, ez már magában is szép és nemes czél. Az pedig, hogy minden akadály és lehűtő közöny dacára is, kitűzött czeljukhoz mindig közelebb és közelebb jutnak, teljes és feltétlen méltánylást érdemel.

TÁRCSA.

Éjjel.

Merengve nézem holdas éjjel,
Az ég ezer csillag-szemével
Miként nézi az alvó földet
S fiát, a nyughatatlan embert,
Hogy farad egész életén át,
Hiába, miként Sisiphus;
S díja ez örök hánykodásnak
A föld röge, mit ráborítanak.
„Nyugodj! ha megnyugodni tudsz.”
S mégis oly szép a holdas éjjel
Az erdő zúgó árnyaiban,
Min átcsillan a hold sugára,
Mint emberélten a remény.
Oh holdsugár! oh tünde fény!
Fényedet öntsd szét lelkeinken,
Mely másként oly puszta, setét,
De tiszta fényed ráragyogva
Világodat ott hinti szét.
Merengve nézem holdas éjjel
Az ég ezer csillag-szemét;
S fülembé madár dala zendül;
Dalolva örök szerelemlről,
Mely szívet-lelket átrezegve
Boldogságot hint a kebelbe.

Nemo.

Abrudbánya határában.

Vége a nagy ütközetnek,
Vége a nagy harci zajnak,
Az elesett hősök csendben
A hazáról álmodoznak.

A jeltelen sírhalomra
A természet koszorút tett,
Rá az alkony végsugára
Ezer bucsú-csókot vetett.

Eljött az éj betakarni
Fátyolával a sírdombot,
Mely felett nem könnyez senki,
Nem visel rá senki gondot.

A sírdombon rózsabokrok,
Mindeniken piros rózsá . . .
Lengeti az esti szellő,
Mintha piros zászló volna.

Hej! régen volt, mikor még itt
Ágyu dörgött, zászló lengett,
Azóta már por lett minden . . .
A dob is, mely akkor pergett!

A természet vasfogával
Csak egy ágyu csöve daczol,
Hív őrei: a virágok
S a csalogány, mely rajt' dalol.

Lesz-e vajjon olyan korszak,
Melyben minden ágyu, fegyver,
— Mivel többé nem harcolnak —
Rozsdásodva — lom közt hever? . . .

Vallomás.

Ugy tekintlek, mint egy angyalt,
Mint egy oltár-képet,
A kire a bünös ember,
Csak sóhajtvá nézhet.

Bünbocsánat int szemedből
És én mégis felek,
Bevallani egy nagy titkot . . .
Oly súlyos a véték.

Mert, ha így szól az ítélet:
— „Bünbocsánat nincs!” —
Ki lesz az én örangyalom,
Éltem üdve, kincsem?

Pedig mégis meg kell tudnod
Mi az a nagy véték,
Am bocsáss meg, vagy kaczagj ki:
— Szeretlek míg élek!

Búsán dalol . . .

Búsán dalol a kis madár,
Erdő, mező puszta lett már
Egészen.

A virágok elhervadtak,
A csillagok nem ragyognak
Az égen

Dalol-e még a kis madár,
Ki zöldül-e még a határ
De várom.
Pedig tudom, csillag fénye,
A virágok ébredése
Csak álom!

Sz. Thott Károly.

Ilyen exponált helyen, hol a nemzetiségi agitációk minduntalan felszínre kerülnek, valóban szükség van az olyan kulturális missziót teljesítő egyesületekre, mely a magyarság szolgálatában áll. És már ez a cél magában elég volna arra, hogy teljes lelkesedéssel üdvözöljünk minden egyes alkalmi megnyilatkozást. És hisszük is, hogy a közöny, melylyel találkozunk néha, csak időszaki, és nem határozott megfontolás eredménye. A n. é. közönségnek is vannak néha kedvetlen pillanatai, éppen úgy mint az egyes embernek, de tartós nem lehet, nem szabad lennie.

Egy műkedvelő társulat, mely feladatának magaslatán áll, egy olyan intelligens közönség körében, mint a marosújvári, kell hogy érvényesüljön és virágozzék, mert szükség is van rá. Egy szellemi központ ez, hol találkoznak mindazok kik a szépek, a művészetileg szépnek értéket és hatását méltányolni tudják, és azt a magyarság érdekében kultiválják is.

De térjünk a dologra. Egy páratlan sikerült műkedvelői előadást élveztünk mi marosújváriak. Sok akadályon kellett keresztül hatolniuk, míg megtarthatták az előadást. Betegségek következtében szerepváltozások, majdnem teljesen megváltozott szereposztás, mind kesleltették az előadást, de aztán a siker, az pótolta mindent.

A Csepregi Ferenc régi jó népszínművét, a „Sárga csikó”-t adták, nagyon jó és összevágó előadásban. Minden szerep kiváló személyesítőre talált, és olyan szép, igazán élethű alakításokban mutatták be a mult század ötvenes éveinek betyár romantikáját, hogy már szívből nem is kívánhattuk volna.

Bakaj András (Roska Sándor), Csorba Márton (Derzsi Jenő), Csorba Laczi (Domjanschitz János), Csorbáné (Roska Jozefa), Erzsike (Márczi Tusi), a Hólyagos család gazdája (Schreiner István), Bogár Imre (Lőrincz Géza), a koldusok, a cigányok, mind olyan pompás jellemző alakítások voltak. Aztán az Iczig zsidó (Hinterauer Károly), a pusztabíró (Koblicska Károly) és a fia, és a többi mind, minden olyan tökéletes alakítások voltak, hogy egyenként bajos is lenne részletezni.

Azert hát csak azt tesszük hozzá, hogy bár a legjobb erőket mostanában elvesztik, és talán egyelőre le is kell mondanunk erről a kedves szórakozásról, de az itt maradottak, azt hisszük, iparkodni fognak a hiányt — ha lehet — pótolni, és nem hagyják a szépen indult műkedvelő társulatot összeesni. Ezt nem is szabad tenniük, már csak ama nemes cél érdekében sem, amit fentebb említettem.

Kötelességeket vállaltak magukra a magyar Génusz szolgálatában és ennek meg kell felelniük ezután is, amint eddig is híven megfeleltek. Tehát csak bátran előre lankadatlanul. Erős akarat előtt nincsen akadály. A jobbák elismerése mindig mellettük lesz. És ebben a reményben mondjuk, hogy: „A viszontlátásra.”

Nemo.

Vegyes hírek.

— Lapunk t. olvasóit kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

A távozóhoz.

Isten veled! Te messze távozol.
Isten veled leányka, mindenem!
Halvány arczomon könnyem árja foly
S a fájdalom szaggatja bús szívem...
Áldjon az ég, imádott, drága lány
A siron túl viszontlátlak talán.

Te messze mégy, s elfogsz feledni majd;
Én maradok, siratva tégedet.
Te boldog léssz, sohasem látsz bubajt,
Amely üldözi minden léptemet,
Míg szét nem szakad vérező szívem,
S ott lenn a sir ölebe' nem pihen.

Ha visszatérsz s holt híreket veszed.
Jól, látogasd meg néma siromat!
Tegyen rá egy virágot kis kezed,
S boldog leszek a hideg föld alatt.
Megértem azt mit a virág beszél;
Boldog leszek mert rám emlékezel.

Mese.

A lagunák városában
Velenczében valék,
A tenger kék hullámai
Tükröződött az ég,
S ringatva siklott gondolám
A kéklő vizen,
Körültem minden néma volt,
Nyájasan nézett rám a hold,
Vidám vala szívem.

— **Csató János** kir. tanácsos, nyug. alispán ur szíves volt figyelmeztetni azon tervedésre, mely szerint hibásan volt állítva lapunk mult számában, Mikár Zs. könyve után, hogy ő 1848—49-ben honvédfőhadnagy lett volna, holott ő mint szekelyhuszár káplár tette le a fegyvert Zsibónál, miután 16 éves fiatal kora daczára a legnagyobb kitartással és vitézséggel végig küzdötte a szabadságharcot.

— **Állandó választmány.** Alsófehér vármegye állandó választmánya szept. hó 30-án a délelőtti órákban foglalkozott a f. hó 15-én tartandó őszi rendes közgyűlés tárgysorozatának megállapításával és a tárgyalásra kerülő ügyek előkészítésével. A gyűlés élénk és lelkes hangulatban folyt le; megállapodásai a vármegyei közgyűlés határozatainak ismertetése rendben fogunk foglalkozni.

— **Unitárius istentisztelet.** Folyó hó 5-én délelőtt 1/211 órákor a városi leányiskola egyik tantermében Urvasora osztással egybekötött unitárius isteni tiszteletet tart a torockószentgyörgyi unitárius lelkész, tiszteletes Gál Miklós ur, miről az érdekeltek ez uton is értesítettek.

— **Kossuth-ünnep Abrudbányán.** Abrudbányán a közbejött országos vásár miatt szept. hó 24. és 25-ik napjain tartották meg Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. 24-en kivilágítás és fáklyásmenet közben Ligeti Lajos ügyvéd tartott lelkes beszédet a közönséghez. Másnap az unitárius templomban hálaadó istentisztelet volt; utána a városi képviselőlet ünnepi közgyűlést tartott, melyen Mózes Mihály lelkész tartott szép emlékbeszédet. Közgyűlés után az ev. ref. templomban volt istentisztelet; délután népnépzés a ligetben, este pedig a dalárda hangversenye.

— **Zola Emil,** a híres francia regényíró, a naturalizmus főmestere, az igazság rajongó bajnoka, korunk szellemi munkásainak egyik legnagyobbika f. é. szept. 29-én reggelre meghalt. A természet hű szövetségeseinek, az ép testű, friss szellemű, hatalmas teremtő erejű írónak organizmusát orvul támadta meg a sorsvasztó gáz. A kandallójában éjjel kifejlődött köszéngáz oltotta ki a zseniális férfi életét.

— **Temetés.** Szalántzy Lőrincz, fugad nagybirtokosnak temetése a környék előkelő közönségének, hivatalos testületek küldötteinek s nagy számú rokonságnak részvételével folyt le. A megható temetési szertartás befejezte után a boldogult tetemet vonatra tették, hogy Örményszekesre, a családi sírboltba szállítsák. A gyászoló családdal együtt kicérte a halottat megbízás folytán Imre h. József, a nagyenyedi járás főszolgabírója. Örményszekesen szeptember hó 29-én volt a temetési szertartás, melyen a vidéki birtokosság nagy számmal jelent meg. A járást képviselte Szabó Lajos főszolgabíró. Szép búcsúbeszédet tartott Jakab Károly alamori lelkész.

— **Tanító-választás.** A nagyenyedi ág. ev. egyházközség presbitériuma szept. hó 28-án tartott gyűlésében a lelkészszé promoveált Weinrich Frigyes utódaul Salmen Mihály kelneki tanítót választotta. Reméljük, hogy a fiatal tanító képzettségben és buzgóságban méltó utóda lesz elődének.

— **Gyászír.** Özv. Dunay Györgyné, szül. Hatolykai Bakk Rozália, életének 43-ik évében, hosz-

szas és kinos szenvedés után szept. 29-én meghalt Nagyenyeden. Temetése f. hó 1-én volt. Az elhunytat öt gyermeke gyászolja.

— **Hirdetmény.** Nagyenyed város tanácsa közhírre teszi, hogy a m. kir. népfelkelőkhöz tartozó legénységgel a föellenőrzési szemle folyó év október hó 17-én reggel 8 órákor a városi rendőrkapitányság hivatalos helyiségében fog megtartatni.

— **Halálos kimeneteli verekedés** hozta igazlomba vasárnap este a „Tigris” fogadó közvetlen környékét. Több beborozott iparos ifju s közöttük Kozák Sándor cigány-muzsikus és Bodor Árpád asztalos, keveredett előbb szóváltásba, majd az utczán verekedésbe, mely alkalommal Kozák, a jelenvolt tanuk bemondása szerint, úgy rugta ágyékán Bodor Árpádot, hogy ez utóbbi szerencsétlen, két napi szenvedés után meghalt. Kozák — ki különben konokul tagad — vizsgálati fogságban ül s ha nem is megnyugvással, de kényszerülve, várja méltó büntetését.

— **Tolvaj-csemete.** Grün József megyei írnök öt éves lánykáját az óvodából jövet megállította egy 13—14 éves pesztonka, kivette a fülelő aranyfüggőt s elillant. A vizsgálat a tettes kiderítése végett bizonyosan meg fog indulni.

— **Végre, valahára** szakértő, megbízható bérlet kapott a város tulajdonát képező „Nemzeti Szálloda”. Folyó év október 1-től kezdve Seidel József vette bérbe, ki három évi működése alatt, mint a „Két Hattyu” vendéglőse, megmutatta, hogy e téren kiváló tud nyújtani s ha vendéglő reá szorult szakértő vezetőre, úgy a „Nemzeti Szálloda” nagyon is, a sok, be nem vált kísérletező után. Most már végre lesz két tisztességes szállodánk!

— **„Fülemüle”** czimvel egy új fülbemászó és ütemes mazurkával gazdagította a zenemű-irodalmat Grün József termékeny zeneszerzőnk, kinek e téren már számottevő sikerei vannak. A csinos mű, mely Zeykfalvi Zeyk Dánielne, Gyerőmonostori Kemény Ida bárónőnek van ajánlva, mai napon jelenik meg és szerzőnél két koronáért kapható. Ajánljuk a zeneértők és zenekedvelők figyelmébe.

— **Az „Aradi Székely Otthon”** elnöksége hazafias lelkesedéssel a gyakorlati téren óhajtván segélyre sietni székely iparosainak és házi iparral foglalkozó véreinknek elhatározta, miszerint folyó évi december 15-től január 5-ig a székelyföld specialis ipari és házi-ipari termékeiből, különösbbe gyermek-játékok, különféle tapló, fa, cserép- és kosár-munkákból, disz- és használati tárgyakkól, egy szóval mindazon cikkekéből, melyek karácsonyi és újvi ajándéktárgyak gyanánt értékesíthetők, Arad városában nagyobb szabású tárlatot rendez, melyen a kiállított tárgyakat el is árusítja. E tárlaton szerzett tapasztalatok után ezélja az „Otthon”-nak az is, hogy a keresettebb cikkekéből állandó bizományi raktárokat létesítsen úgy Aradon, mint vidéken. A tárlatra küldendő tárgyak kiállítását és azok elárúsítását az „Otthon” teljesen díjtalanul eszközli és az eladott tárgyak értékét minden levonás nélkül juttatja a tulajdonos kezéhez. A részvétel iránti jelentkezések minel előbb, azonban legkésőbb folyó évi november hó 1-ig eszközöndők. Megfelelő jelentkezési iver az „Aradi Székely Otthon”-nál, avagy a marosvásárhelyi „kereskedelmi és iparkamara”-nál kaphatók. Részletesebb felvilágosítással a marosvásárhelyi Székely-Társaság készségesen szolgál.

— **Az Egyetértés újságháza.** Kevés újságnak adatott meg ebben az országban, de még a gazdagabb külső nemzeteknél is, hogy saját palotájában, külön otthonában végezhesse azt a nehéz, súlyos, nagy munkát, amelyet ma a közönség egy nagy előkelő, befolyásos újságtól jogosan megkövetel. Különösen ritka ez ellenzéki irányú újságoknál, amelyeknek csak egyetlen erős, biztos és örökös támaszuk van: az olvasó-közönség, amelynek bizalmát kiérdemelték, ragaszkodását kivívták, hűségét elhűséggel megszerezték. Harminczhat esztendőszakadatlan munkásság után a legnagyobb és legnépszerűbb magyar lap, az Egyetértés, elérte most azt, ami minden hírlapi vállalkozásnak a végső célja, az anyagi és politikai függetlenségnek tökéletes biztosítását. Hogy ezt most elérte, betetőzése egy emberöltőnyi hazafias munkásságnak, hogy elérhette méltó elismerése a magyar újságolvasó közönségnek. Nemkülönben annak a lelkes, odaadó munkásseregnek, amely érzéseit és töltöt mindig a közérdeknek szentelte, s Fenyő Sándor főszerkesztő személyében valóban hivatott vezérre talált. A lap szépirodalmi főmunkatársa, Eötvös Karoly is nagy mértékben hozzájárult, hogy az Egyetértés — amelyet általában a magyar Times-nek szokás nevezni — országszerte nagy befolyásra és olvasottságra tegyen szert. Az egész művelt világot érdeklő s a magyar olvasókat valóságos lebilincselő nagy munkája, „A nagy per, amely ezer éve folyik és ma sincs vége”, már egymagában is érdekessé tudja tenni, pedig mellette jóformán az egész magyar írói gárda java buzgólkodik azon, hogy az újság szép-

Tolvaly Géza.

irodalmi közleményekben is legjavát adhatta. A külföldi írók művei közül most a hiraevés és népszerű olasz költő: Gabriel d'Annunzio híres regénye folyik: „A halál diadala.” Az új újságház kizárólag az újság céljaira való. Külön emeletekben van benne szerkesztőség, kiadóhivatal, nyomda. Főképp az utóbbi igazán látványossága a fővárosnak. Óriás szedőtermek, öntőde, stereotypia van benne, s a hatalmas hajtógépeken kívül öt rotációs gép dolgozik ebben a nyomdában. Öt rotációs gép, mindegyik a legnagyobbak és legtekélyesebbek közül való, amiket eddig gyártottak! Megemlítjük még, hogy az Egyetértés újságháza a Vármegyei-ház-utcában van 11. és 13. szám alatt, s az újság is ott rendelhető meg, negyedévre öt forintjával, egy hónapra 1 fnt 80 krral.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** közhírré teszi, hogy hozzá újabb a következő pályázati hirdetmények érkeztek: A klosterneuburgi cs. és kir. utaszszerter részére a jövő évben szükségeltető különböző vasanyagok és más cikkek szállításának biztosítására (október 27-én). A kolozsvári posta-és távirat igazgatóságától 3000 kg. vashulladék eladására nyilvános árverés (október 3-án). A m. kir. államvasutak igazgatóságától használt sínek eladására (október 22.); műfák és faalkatrészek szállításának biztosítására (október 21-én). A nagyszabású cs. és kir. 12. hadtest hadbiztoságától a Nagyszabású, Brassó, Gyulafehérvár és Kolozsváron szükséges zab és rozs szállításának biztosítására (október 14-én). Ezen hirdetmények a kamara irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

— **Kossuth és a magyar irodalom.** A magyar sajtó természetesen első sorban Kossuth Lajos emlékével foglalkozott mostanában, de valósággal páratlanul dolog az, amit a nagy ünnepnap alkalmából a Független Magyarországnak a függetlenségi és 48-as pártnak ez a jelesen szerkesztett közlönye nyújtott. A Független Magyarország, mely rövid fennállása dacára már is a legnépszerűbb napilapok egyike, Kossuth Lajos születésének százados évfordulóján hatvanegy oldal terjedelemben jelent meg, amire még eddig a magyar zsurnalistikában nem volt eset. Ez a megkapóan érdekes szám nemcsak a terjedelménél, hanem a tartalmánál fogva is megérdemli, hogy foglalkozzunk vele. A függetlenségi és 48-as párt több vezérfejétől közölt cikkekkel a Független Magyarországnak ez a száma melynek nagy része természetesen Kossuth Lajos emlékének van szentelve és a mely számos érdekes illusztrációt is közöl. Történelmi, nagy becsűlő bírák Kossuth Lajosnak azok az eddig ismeretlen levelei és értekezései, melyeket a Független Magyarország e számban tett közzé s a melyek újabb adalékai Kossuth Lajos óriási nagyságának. Meg kell jegyeznünk, hogy a nagy Kossuth-ünnepet először a Független Magyarország kezdeményezte és e kezdeményezés óta valóságos búcsújáráhely volt az érdeklődők részéről a Független Magyarország szerkesztősége és kiadóhivatala, a mely Budapesten, IV. Váci-utca 81. sz. alatt van. Első sorban e lap érdeme az, ha a Kossuth-ünnep oly fényesen sikerült. A Független Magyarország, bárha a legolcsóbb napilap, szeptember 19-ke alkalmából előfizetőit Kossuth Lajosnak egy nagyszabású és remek kivitelű arcképpel ajándékozta meg.

— **A látító könyvecske.** A főszolgabíróhoz beállít egy napon Márton gazda, akit nagy tisztelet környékez falujában, mert dolgoz, tisztességtudó, becsületes ember. A szolgabíró meglepetve kérde tőle:

— Ni, ni, Márton gazda! Hát kelmed miért keresi a törvényt?

— Nincs nekem, kérem alássan, semmi ügyes-bajos dolgom. Egészen más járatban vagyok én itt.

— Beszéljen csak, Márton gazda, beszéljen.

— Egy utlevél kellene Amerikába.

— Talán meszet evett kelmed valahol? Minek az az utlevél?

— Kiköltözködöm, kérem alássan; megpróbálok ott is.

A szolgabíró hosszú szónoklatot tartott, amelyben kifejtette, hogy Amerikát is csak a lelketlen ügynökök festették le ígéret földjének és sok más egyebet elmondott még, amit ezerszer megirtak már az újságok vezércikkiről. Márton gazda áhitatosan végighallgatta az egészet, de aztán fejcsóválva mondta:

— Már nekem az is mindegy. Rosszabb már ott sem lehet, mint itt. Van nekem egy kis könyvem, az azt mondja, hogy Magyarországról ki kell vándorolni, mert egyre rosszabb sora lesz itt a gazdaembernek.

A szolgabíró éktelen haragra gyuladt:

— Micsoda könyv az?

— Én bizony nem tudom a címét, csak annyit tudok, hogy minden gazdának van itt belőle!

— Hallatlan! Hát a szocialisták már itt is bolondítják a népet? No várjon! Elkobozom mind egy szálig.

Márton gazdának kiderült az arca.

— Igazán elkobozza tőlünk szolgabíró ur?

— De el ám! mind egy szálig! Csak mutassa majd meg kelmed, hogy micsoda könyv az.

— Akkor hát nem is költözöm én el innét, csak ezt a könyvet kobozza el tőlem a szolgabíró uram. Ihol a könyv, magammal hordom.

És átadta az — adókönyvecskéjét.

— Lásza szolgabíró uram, ebből lehet kiolvasni a gazdaember sanyaru sorsát. (P. N.)

— **Okos, mint a Májer tehene.** Egy Májer nevű hegyközi ember a vásáron fűnek-fának kínálhatta a tehénét, hogy vegyék meg, mert az ő tehene olyan igen okos állat.

Egy ember csakugyan meg is vette és mikor már kifizette az árát, oda fordul az eladóhoz:

— Ugyan édes barátom, most már az enyém a tehén, a magáé a pénz, mondja meg csak nekem, hogy milyen okos is hát ez a tehén?

— Olyan, — felelt a kérdező, — hogy jobban szereti a szénát, mint a szalmát.

Abaujban azóta a korlátolt eszű emberről azt szokták mondani:

— „Okos, mint a Májer tehene.” M. Sz.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvizet valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és enlítésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjük határozottan Ferencz József keserűvizet.

Közgazdaság.

Sok szalma, kevés szem.

Nagyon sokszor halljuk a pauzát, hogy egyik-másik földterületen nem lehet gabonafélt termelni, mert csupa szalma terem, szem pedig semmi.

Az ilyen földek rendszeresen völgyekben, ártereken találhatók, s e tulajdonságuk egyedül onnan származik, hogy túlságosan sok bennük a humusz, ellenben ásványi alkotórészekben felette szegények. Csak természetes tehát, hogy a tőzeghez átmenetet képező ilyen talajokon, a túlságosan sok nitrogén behatása alatt a növényzet tulbuján fejlődik, az ásványi anyagok hiánya miatt pedig a magképződés nagyon hiányos lesz.

Teves azonban az a nézet, hogy az ilyen talajokat nem lehetne rákényszeríteni a magtermésre. Sőt megfelelő eljárással éppen az ilyen talajokon lehet a legnagyobb szemtermést elérni, csak arányba kell hozni az ásványi alkotórészeket a talajban foglalt nagy mennyiségű humuszszal s ezt azáltal lehet elérni, ha megfelelő mennyiségű foszforral, szuperfoszfáttal látjuk el a talajt. Ilyen módon sikerült elérnem nekem 18 mm.-ás termést olyan talajon, melyen előzőleg szuperfoszfát nélkül csak egy kevés szem termett.

Hogy mennyi legyen az alkalmazandó szuperfoszfát-mennyiség, azt általánosságban nem lehet megállapítani, függvén az az illető talaj minőségétől. Tehát csak kicsinybeni próbák által dönthető el. Mennél durvább humuszban a talaj annál több szuperfoszfátra van szükség, hogy kellő termés-eredményt érhesünk el. Sőt ha a talaj tőzegesbe átmenő, nemcsak foszfor, de káli is hiányzik belőle; miért is az ilyen talajokon mindig legalább két parcellán eszközöljük a kísérletet, egyikre tiszta szuperfoszfátot, másikra kaliszuperfoszfátot alkalmazva. De éppen mert az alkalmazandó műtrágya mennyiségét akarjuk megállapítani, legalább háromszor kettő, tehát hat parcellára van szükségünk, hogy az említett műtrágyaféleket fokozódó mennyiségben alkalmazhassuk, megállapítván így azon műtrágyamennyiséget, mely a legnagyobb szemtermést adja. A fentebb jelzett szemtermés-mennyiséget én kat. holdanként 2 mm. szuperfoszfáttal értem el.

Tekintettel arra, hogy nálunk Magyarországon nagyon sok ilyen föld van, e kísérletek széleskörű alkalmazását a legmelegebben lehet ajánlani.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár P.-t.
Alaptőke: 200,000 korona.
Elfogad betéteket évi 5%-ra. Előnyös kölcsönt nyújt váltóra és betáblázásra.
Nyitva minden hétköznap délelőtt 9—12 óráig.

Sz. 2972—1902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Geraszim Emil ügyvéd által képviselt Korbuly Bálint végrehajthatóak Baruch Rudolf magyarlapádi lakos végrehajtást szenvedő elleni 18 korona tőke és járuléka iránti végrehajtási ügyében a magyarlapádi 46 sz. tkvben foglalt A + 25, 26, 28, 31 r. 617, 618, 619, 742, 986 l, 1307, 1309. hr. sz. és a közös legelőbeli jutalekből végrehajtást szenvedőt illető 1/12 rész jutalekára a C/1 a. özv. Klein Farkasné Benedek Róza javára bekebelezett hasznélvezeti jog fentartásával 3204 koronában az árverést elrendelte, és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1902. évi október hó 20-ik** napján d. e. 9 órakor Magyarlapád községánál megtartandó nyilvános árverésen a kikáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok beesésének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8 §-ában megjelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 § értelmében a kir. bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1902. május hó 31. napján.

Weiner,
kir. aljárásbíró.

481 1—1

948—1902.
v. szám.

Árverési hirdetmény

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi királyi járásbírósg 1898. V. 613. sz. végzése következtében dr. Popescu György ügyvéd által képviselt Ariesana hitelintézet és takarékpénztár javára diódi lakos Baritz Viktor ellen 3000 kor. s jár. erejéig 1902. évi szeptember hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útjra foglalt és 1413 koronára becsült következő ingóságok, u. m. edényemű, buza, árpa, borjú, disznó stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósg 1902. évi V. 613 § számú végzése folytán 3000 korona tőkekövetelés, ennek 1898. évi március hó 21. napjától járó 6% kamatai erejéig Diódon alperes házával leendő eszközésére **1902. évi október hó 15-ik** napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek, szükség esetén beesaron alól is el fognak adatni.

Kelt Nagyenyeden, 1902. évi szeptember hó 24. napján.

Gajzágó Simon
kir. bírósági végrehajtó.

489 1—1

Sz. 1902. — 3959.

Árlejtési hirdetmény.

A marosújvári m. kir. főbányahivatal és a deésaknai sóbányahivatalnál 1903. évben a következő élelmi cikkek és szertári anyagok szükségeltetnek:

I. A marosújvári főbányahivatalnál.

1350 hectoliter tiszta buza,
450 hectoliter rozs,
1000 hectoliter tengeri—törökbuza,
8000 kilogramm kőolaj (petroleum),
6000 kilogramm faggyuyertya,
1200 kilogramm repeze-olaj,
3500 kilogramm gép-olaj
1000 kilogramm hengerkenő olaj,
800 kilogramm paraffin-kenőcs,
1000 kilogramm ólom golyó zsák csomagoláshoz,
1800 folyó méter 12 milliméter vastag és 250 milliméter hosszú ivlámpa-szén,
1500 folyó méter 10 milliméter vastag 205 milliméter hosszú ivlámpa-szén.

II. A deésaknai m. kir. sóbányahivatalnál.

2500 kilogramm faggyuyertya,
2400 kilogramm kőolaj (petroleum).
Ezen termények és anyagok szállítását elvállalni szándékozók felhivatnak, miszerint egy koronás bélyeggel ellátott és vállalatuk után esedékes, 5%-nyi bánatpénzzel felszerelt, esetleg csak egyes tárgyakra és hivatalokhoz, vagy az összesre vonatkozó, a pályázati feltételekben meghatározott írásbeli zárt ajánlataikat folyó évi **október hó 21-én** délelőtt 10 óráig „Ajánlat anyagok szállítására” feliratu borítékban lepecsételve, ezen m. kir. főbányahivatal főnökének adják be.

A petroleum, repeze-olaj, gép- és henger-olajra vonatkozó ajánlatukhoz minták is csatolandók, vagy az ajánló cég megjelölésével a m. kir. főbányahivatalnak bérmentve előre is beküldhetők.

Az általános árlejtési és szerződési feltételek alólirt m. kir. főbányahivatal kiadó, vagy a szertárnoki irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Magyar királyi főbányahivatal.
Marosújvárt, 1902. szeptember hó 16.

467 2—2

Pénz-
kölcsonök leggyorsabb és legolcsóbb eszközlése
házakra, földekre
4 1/2% os kamat mellett 50 évre is. Kizárólag utólagos jutalék-fizetés ellenében, ugyancsak köz- és magántisztviselőknek, katonatiszteknek, kereskedőknek, iparosoknak és minden hitelképes egyéneknek diszkrétan eszközölhető hitelt

Somogyi bankiroda
bej. cég.
Budapest, VI. ker., Próféta-utca 5. sz.
(Válaszbélyeg csatolandó.)
485 1-3

100—200 hold területű jó föld 6—12 évre bérbe kerestetik. Ajánlatok „S. G.” jelige alatt „poste restante Nagyenyed” kéretnek. 478 2-2

Somatose
oldha o húsfehérnye a hús tápanyagát tartalmazza (tojásfehérnye és só) majdnem teljesen könnyen oldható por alakban a lehető legjobb erősítő szer gyenge, a táplálkozásban visszamaradt egyéneknek, — mellbetegségek, ideg- és bélbetegségek, gyermekeknek, — gyermekágyasoknak, inzulín-kórban szenvedő gyermekeknek, gyógyulások VAS-SOMATOSE alakjában pedig különösen
Sáp'örban szenvedőknek orvostilag ajánlott.
Somatose nagy mértékben emeli az étvágyat.
Kapható minden gyógyszerárban és drógeriában csak eredeti csomagolásban valódi.

150 21-52

Berkovits Béla
női-, férfi-, fiu- és gyermek-készruha, valamint
férfi-divat-különlegességi üzlete
Nagyenyeden, Főter 3. Minorita-rend épületében.

Czipő nagy raktár kézi munka által készítve.

Van szerencsém a n. e. közönség becses tudomására hozni, hogy az őszi időnyre megérkeztek

a női-, férfi-, fiu- és gyermek-készruhák, valamint a férfi-divat-különlegességi cikkek.

Ezen alkalommal bátorodom a nagyérdemű közönség figyelmét az őszi időnyre újonnan berendezett raktáromra felhívni.

Raktáromon tartok legdivatosabb férfi-, fiu- és gyermek-öltönyöket, téli kabátokat, legújabb Raglan kabátokat, bundákat, magyar gyártmányú kitűnő minőségű kalapokat, kézi munka által előállított férfi-, női- és gyermek-czipőket, nyakkendőket, fehérműt, valamint minden e szakmába vágó cikkekkel.

Midőn a n. e. közönséget a leghízelibb kiszolgálásról, valamint legolcsóbb árjegyzéséről biztosíthatom, vagyok minél számosabb látogatásait kerve, szolgálatra készen

kiváló tisztelettel

Berkovits Béla.

Saját szabó-műhely.

Bel és külföldi postzító és szövet nagy raktár.

Fischer és Társai faiskolák
NAGYENYEDEN 470 3-3
ajánlják

nagy gyümölcsű szamócáikat a legkiválóbb minőségű kereskedelmi fajokban. Árultott erős példányok. Legalkalmasabb ültetési idő október hó közepéig avagy márczius, aprilis hó.

10 darab 0 60 korona, 100 darab 4 — korona, 1000 darab 35.— korona.

Veres ribiszke, legjobb faj a borkészítéshez, 10 drb 2 40 korona, 100 drb 20.— korona 1000 drb 150.— korona.

Törlesztéses kölcsönöket nyújt
előnyös feltételek alatt 20, 30, 40, 50 évre terjedőleg már 400 koronától felfelé az **Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank R-t**
Alaptőke: 800,000 kor. Tartalékalapok: 200,000 kor.
Intézeti iroda:
Kolozsvártt, Rózsa-utca 1. sz. saját házában.

Prospektussal kívánatra ingyen szolgál az **Igazgatóság.**
156 22-24

Van szerencsém a n. e. közönség b. tudomására hozni, miszerint tanulmány-útamom, melyről most érkeztem haza.

Drezdában
az európai szabásati akadémiát végezve továbbá Budapesten Fiumében, Zágrábban, Bécsben, Prágában és Münchenben a legelőkelőbb műhelyekben szakképzettséget gyarapítván, Főter 9. szám alatt

uri férfi-szabóműhelyt
nyitottam és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeknek is képes vagyok megfelelni. Készítek frakk, smuking, ráklán, bármilyen sportöltönyöket, egy szóval minden e szakmába vágó öltönyt.

A n. e. közönség b. pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

461 3-4 **Benyovics Adolf.**

Várszeg-utca 84. sz. a., 2 szoba konyha sat.-ból álló, jó karban levő ház szabad kézből, készpénzfizetés mellett eladó.

Érdeklődők bővebb felvilágosítást kaphatnak a helyszínén

6 Kr. 50 Csodálatos 6 Kr. 50
a hatása az en „Meteor” nevű villamos zseb-lampának. A legjobb villamos fény, melyet ilyen kis lámpa által elértek. **Nélkülözhetetlen zsebbeli szerszám mindenkinek.** A szolgáltatást soha meg nem tagadja. Viharban és szélben mindig nyugodt, nagyszerű fény. Pompás ajándék! Nagysága 10x6 cm., súlya csak 100 gramm.

Ára 6 kor. 50 fill. 3 drb vételenél pót-telep „ingyen”. Ket hónapon át képes világítani. A pénz előleges beküldése mellett vagy utánvétellel. Árjegyzék villamos újdonságokról 30 német fillér levélbelyegben. Prospektus ingyen.

S. Günsberger
Bielefeld, Turnerstr. 11. a.
486 1-1 Villamossági cikkeknek főelárúsító helye.

A híres és közkedveltségnek örvendő „Répáti” ásványvíz mai naptól kezdve közvetlenül a forrástól egész friss töltésben nálam, mint főelárúsítónál, Főter 25 szám alatti üzletemben kapható. Maradok teljes tisztelettel

476 3-3. **Fenichel Lázár.**

Az intelligens közönség találkozási otthona.

Vorobicz Kálmán
vászon-, női és férfi divat- és kézműáru-üzlete
Nagyenyed, Főter (Hid mellett.)

Az őszi és téli időnyre, teljes szakképzett-ségem s e tere, hosszú időn át szerzett tapasztalataim folytán, egy előnyös bevásárlást tettem, nagyérdemű vevő közönségem nemes elve szem előtt tartásával, nagybörzst

hazai gyártmányú árukkal,
hogy azon kellemes helyzetbe jutottam, a nagymennyiségű vetel folytán miszerint **minden cikket sokkal jutányosabban árulhatok,** mint bárhol, mert: a már kezdetleges bizalmakat megerősíteni óhajtom. E kedvező körülmények hatása alatt van szerencsém dús raktáromra becses figyelműket e helyen is felhívni. Remek újdonságú női ruha-kelmék, divatselymek, mosóbársonyok, barchettek, flanellek, téli posztó és haraszt-kendők, kész blousok, női és férfi fehérműt, nyakkendők hírneves magyar gyártmányú, finom női, férfi és gyermek czipők s harisnyák, csakis finom nyulszőrűből készült férfi kalapok, szobaberendezések, szőnyeg-, függöny-, agy- és asztalteri ökökben, paplanokban, vászon-, kezmű- és rövidárúknak. Óriási választék mindennemű kézimunka-darabok s hozzávalókban, melyek figyemes beosztása győ-n örökdtetőleg hat vevő közönségemre.

Kitűntető bizalmu parancsukat várva vagyok
kitűnő tisztelettel

63 60-* **Vorobicz Kálmán.**

— Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. —

Magyarnak PÉCS, Németnek BÉCS.
Ne küldjük pénzünket külföldre!

A legjobb órákat és ékszereket küld **SCHÖNWALD IMRE** órás és ékszerárugyáros **PÉCSETT.**

Nem tetsző tárgyakért a pénzt visszaküldöm vagy kicserélem. — Három évi jótállással.

Egy pontos nikkél zsebbóra szép kivitelben ... 3 frt 50 kr. Valódi ezüst kétfedeles anker remontoir erős szerkezettel, szép kivitelben ... 8 frt 25 kr.
Egy pontos nikkél ébresztő óra ... 1 frt 90 kr. Valódi ezüst tula remontoir anker kétfedeles óra 10 frt 30 kr.
Valódi ezüst remontoir óra pontos járással ... 5 frt — kr.

14 karátos arany láncok esinos szép kivitelben;
20 gramm nehéz 25 forint, 25 gramm nehéz 30 forint, 30 gramm nehéz 36 forint, 40 gramm nehéz 47 forint 50 kr.
Minden lánchoz aranyba foglalt köves lógók külön mérve 15—20 gramm súlyban 4 frt 50 kr.

Minden tárgy a kir. főpénzverdehivatal által megvizsgálva és bélyegezve.
233 27-40 **Kitűntetve állami és aranyérmekkel.**

Több ezer elismerő levél birtokomban van.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték.